

Tiltrædelsesforelæsning

Musikterapi som led i tværfaglig indsats i demensomsorgen til reduktion af agitation

Ridder, Hanne Mette Ochsner

Publication date:
2013

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Ridder, H. M. O. (2013). *Tiltrædelsesforelæsning: Musikterapi som led i tværfaglig indsats i demensomsorgen til reduktion af agitation*. Paper præsenteret ved Musikterapi og demens, Aalborg, Danmark.
<http://www.cedomus.aau.dk/arrangementer/arrangement/musikterapi-og-demens---minikonference-og-professortiltraedelse.cid85901>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Hvorfor musik?

«Jøven er, at musikken skal strekke folk, der bare står og hænger ud i indgangen og derfor fortæller. Men hvis man bare går igennem rummet, hvor musikken spiller, oplever man det som en slags tryk, siger Benny Rindald. Han fortæller, at Mercurius Musik AS sender dem med ny musik til DDA nogle gange om året.

«Her det handler om at være på samværsindsatsen af musikken, så folk ikke kommer sig til den,» siger Benny Rindald.

Information 31.8.2010

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

Hvorfor musik?

Musik som ...	Niveauer	Virkning
1. lyd	FYSIOLOGISK	Krop
2. sprog/betydning	SYNTAKTISK	Æstetik
3. sprog/mening	SEMANTISK	Eksistens
4. interaktion	PRAGMATISK	Samvær

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

Musik i musikterapi med demensramte

De 3 R'er

- ▶ Ramme
- ▶ Regulering
- ▶ Relation

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

Demens i flg WHO's diagnosekriterier, ICD-10:

- ▶ Demens er et syndrom udløst af sygdom i hjernen
- ▶ Typisk af kronisk eller progressiv art
- ▶ Svækkelse af hjernens kognitive funktioner: bl.a. hukommelse, orientering, forståelse, indlæringssevne, sprog og dømmekraft.

At forstå demens: "... dementia is essentially a strange and **frightening** situation that activates very deep **fears** and consequently a range of behaviours aimed at making the world less frightening."

(Cheston & Bender 2003, p. 145)

Utrygge situationer → Angst → Adfærd der mindsker frygt/genvinder tryghed → Misforståelser → Utrygge situationer

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

At forstå demens

"Many dementia sufferers face the disruption of their attachment relationships..."
 (Cheston & Bender 2003, p. 222)

Persons with dementia live in "an interactional prison"
 (Kitwood 1997, p. 89)

BPDS stiger når psykosociale behov ikke opfyldes (Kitwood 1997).

BPDS:
 Adfærdsmæssige og psykiske symptomer ved demens (Behavioural and Psychological Symptoms of Dementia)

- ▶ **Agitation**, Angst, Apati, Depression, Hallucinationer, Mani, Personlighedsforandring, Vrangforestillinger

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

Ridder, Stige, Qvale, Gold (2013). Individual Music Therapy for Agitation in dementia: an exploratory randomized controlled trial.

- ▶ Agitation: 48-82% demensramte beboere på plejehjem har symptomer på agiteret adfærd (Zuidema, Koopmans, & Verhey, 2007).
- ▶ Agitation hos demensramte er den mest markante årsag til udbrændthed og nedsat livskvalitet hos demensramte og omsorgspersoner (Brown, Howard, Candy, & Sampson, 2012; Cohen-Mansfield & Libin, 2004).

Definition: "upassende verbal, vokal og motorisk aktivitet som af en observatør vurderes til ikke at være et direkte resultat af individets behov eller forvirring" (Cohen-Mansfield, 1991, p. 2).

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

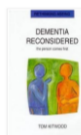
Agitation

Cohen-Mansfield, Marx, & Rosenthal (1989):

- ▶ Aggressiv adfærd overfor sig selv eller andre
- ▶ Normal og tilladelig adfærd men udført med unormal hyppighed
- ▶ Adfærd som er afvigende eller uacceptabel i fht sociale standarder

Forstået ud fra den person-orienterede teori:

- ▶ et led i sygdomsprocessen
- ▶ et udtryk for uopfyldte psykosociale behov
 - ▶ ... og derfor et forsøg på at kommunikere disse behov (Kitwood, 1997)
 - ▶ ... og at cope (Woods, 2001)

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

Agitation afhænger af omsorgskulturen

- Forekomsten kan forudsiges af det psykosociale miljø på plejehjemmet (Zuidema et al., 2007)
- og ud fra kulturen på arbejdspladsen (Stein-Parbury et al., 2012)
- ▶ Vigtigt i fht omsorgskulturen: ikke fokus på selve symptomerne, men på årsagerne til dem:
- "omsorgspersonernes interpersonelle interaktioner må være af en sådan natur at personen med demens føler sig forstået, specielt i fht deres følelser" (Stein-Parbury et al., 2012, p. 408).

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

Nuværende behandling?

- Psykofarmaka
 - 83,4% til norske demensramte (Bergh, Engedal, Røen, & Selbæk, 2011)
 - Alvorlige bivirkninger:
 - fald i livskvalitet
 - fald i kognitivt funktionsniveau
 - hjerneblødning/apopleksi
 - øget dødelighed
- Psykosociale tiltag
- MT
 - Forskning viser at MT er en effektiv behandling af agiteret adfærd, men studier er metodisk for svage. Krav om flere RCT.

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

Musik som behandling?

- Musik øger engagement samt hvor længe en demensramt er engageret, særligt i en-til-en kontakt (Cohen-Mansfield et al., 2011, p. 863).
- Musik spillet i plejesituationer reducerer agitation (Casby & Holm, 1994; Gerdner & Swanson, 1993; Remington, 2002; Sung & Chang, 2005; Tabloski, McKinnon-Howe, & Remington, 1995; Thomas, Heitman, & Alexander, 1997; Zare, Ebrahimi, & Birashk, 2010).
- ... og fører til en højere grad af samarbejde (Clark, Lipe, & Bilibrey, 1998; Thomas et al., 1997)
- ... i særlig grad hvis personale selv synger (Brown, Göttell, & Ekman, 2001; Hammar, Emami, Göttell, & Engström, 2011).

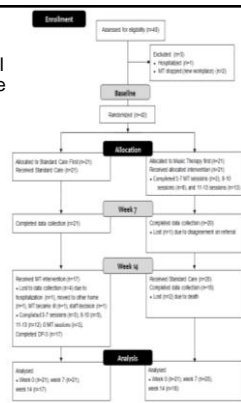
Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

Musikterapi

- ▶ Fire systematiske litteraturgennemgange af ikke-medicinske tiltag fremhæver den positive effekt af musik og musikterapi i fht agiteret adfærd
 - Hulme, Wright, Crocker, Oluboyede, & House, 2010
 - Kverno, Black, Nolan, & Rabins, 2009
 - Spiro, 2010
 - Wall & Duffy, 2010
- ▶ I et Cochrane review konkluderes dog at 10 studier af MT + musikaktiviteter er metodisk for svage til at kunne konkludere på resultaterne (Vink, Bruinsma & Scholten 2011).
- ▶ I en Narrative Synthesis Systematic Review af MT studier samt Mixed-Methods designs konkluderes at MT reducerer agiteret adfærd på kort sigt (McDermott, Crellin, Ridder, & Orrell 2013).

Hanne Mette Ochsner Ridder – Musikterapi og demens

- Uafh. variabel: 6 ugers individuel MT vs. standardpleie

Hanne Mette Ochsner Bidder – Musikterapi og demens

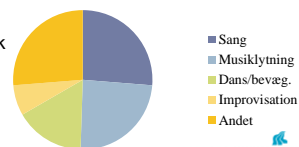
- Flertallet af deltagerne var kvinder (69%)
- Flertallet af deltagere var fra Norge (76%)
- Aldersgennemsnittet: 81 år (fra 66-96 år)
- Flertallet havde boet på deres plejehjem i adskillige år, i gennemsnit 2 år og 4 mdr
- 10% havde boet på plejehjemmet i mindre end 6 mdr.
- Flertallet af deltagerne var diagnosticeret med Alzheimer Demens (40%) eller Demens (uden nærmere specifikation) (38%)
- De resterende (22%) var diagnosticeret med: Vaskulær, mixed demens, Alkoholrelateret demens, Lewy Body Demens eller FTD

Hanne Mette Ochsner Bidder – Musikterapi og demens

- Hvor godt kendte omsorgspersonerne 'deres' deltager?
 - 24%: < 6 mdr.:
 - 47%: 6 mdr. - 2 år:
 - 29%: > 2 år
- Besvarelse af ADRQL og CMAI blev foretaget af een og samme kontaktperson i 81% af tilfældene, og af to forskellige i 19% af tilfældene

Hanne Mette Ochsner Bidder – Musikterapi og demens

- Alle deltagere fik tilbud om 12 MT-sessioner over 6 uger
- Gennemsnitligt 10 sessioner
- 414 musikterapisessioner
- 14 plejehjem (10 i Norge, 4 i DK)
- MT blev udført af erfarne musikterapeuter med en kandidatgrad i MT som fulgte etiske principper samt principper i person- og relationsorienteret MT
- Musikterapisessionerne varede i gennemsnit 33,80 min.
- 77% af sessionerne foregik i deltagerens egen stue

Hanne Mette Ochsner Bidder – Musikterapi og demens

Washing, AAU,

➤ Musikterapeuterne

5 års MA i MT.

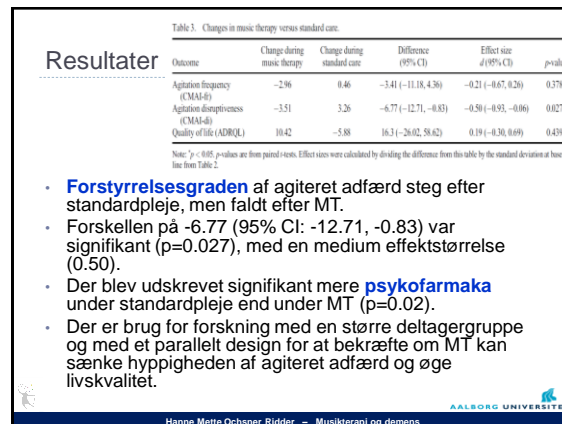
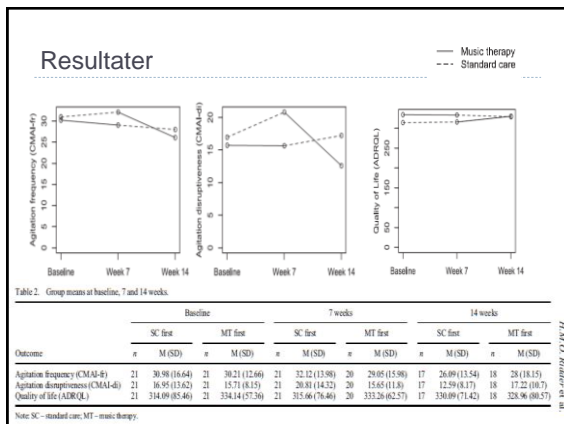
0: Ingen erfaring som MT.

29%: erfaring som MT indenfor andre områder, men ikke i ftb demens.

45%: erfarne MT, har arbejdet 1-5 år indenfor demensområdet.

26%: meget erfarne MT, har arbejdet over 5 år indenfor demensområdet.

Hanne Mette Ochsner Bidder – Musikterapi og demens

Konklusion (Ridder et al., 2013)

- Undersøgelsen viser at 6 ugers MT reducerer forstyrrelsesgraden af agiteret adfærd og forebygger brug af psykofarmaka hos mennesker med demens.
- Der er brug for yderligere forskning i fht at bekræfte positive tendenser i fht livskvalitet og hyppigheden af agiteret adfærd.

Tak til:

- Norgesminde Plejehjem, Hellerup
- Plejecentret Lindegaarden, Gl. Kolding
- Plejecentret Lundeaven, Skovlunde
- Plejehjemmet Salem, Gentofte.
- Rieber Fonden og AAU

Overensstemmelse

- De positive resultater underbygges i helt ny metaanalyse: Ueda et al. (2013) i *Ageing Research Reviews*
- Effekten af MT på BPSD, kognition og ADL hos patienter med demens. Et systematisk review samt meta-analyse.

Litteratursøgning i følgende databaser: MEDLINE, CINAHL, PsycINFO, og Igaku Chuo Zasshi. N=20 studier: RCT + kontrollerede kliniske undersøgelser, kohortestudier og kontrolstudier.

Resultater:

- Meta-analysen viste en effekt af MT i fht. BPSD.
- MT viste moderat effekt på angst og adfærdssymptomer.
- Musikterapiforløb på over 3 måneder var mere virkningsfuld i fht. angst
- MT vurderes til at være et vigtigt tiltag i fht. indsatser for at mindske BPSD.

Center for Dokumentation og Forskning i Musikterapi

Igangværende forskning i fht. demens

Hanne Mette Ochsner Ridder, ph.d., udfører sammen med netværket Musik og Eldre i Norge et pilotprojekt med titlen "Effekten af individuel musikterapi på agiteret adfærd og livskvalitet hos personer med demens. Et spænt musikalsk event". Pilotprojektet er en del af et større undersøgelsesprojekt, som er finansieret af Forskningsrådet i Norge. Projektet har til formål at undersøge effekten af individuel musikterapi på agiteret adfærd og livskvalitet hos personer med demens. Projektet er et samarbejde mellem Hanne Mette Ochsner Ridder og netværket Musik og Eldre i Norge.

Igangværende ph.d.-projekter

Anna Maria Ochsner, ph.d.-studerende ved Forskningsprogrammet i Musikterapi, AAU, er i gang med at undersøge effekten af musikterapi på livskvalitet og agiteret adfærd hos personer med demens. Projektet er et samarbejde mellem Anna Maria Ochsner og netværket Musik og Eldre i Norge.

David Nielsen, ph.d.-studerende ved Forskningsprogrammet i Musikterapi, AAU, er i gang med at undersøge effekten af musikterapi på livskvalitet og agiteret adfærd hos personer med demens. Projektet er et samarbejde mellem David Nielsen og netværket Musik og Eldre i Norge.

Hanne Mette Ochsner Ridder, ph.d., professor, AAU, September 2012

Litteratur

- Hulme, C., Wright, J., Crocker, T., Oluoyede, Y. & House, A. (2010). Non-pharmacological approaches for dementia that informal carers might try or access: a systematic review. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 25, 756-763.
- McDermott, O., Crellin, N., Ridder, H.M.O. & Orrell, M. (2012). Music therapy in dementia: A narrative synthesis systematic review. *International Journal of Geriatric Psychiatry*. DOI: 10.1002/gps.3895.
- Kverno, K. S., Black, B. S., Nolan, M. T. & Rabins, P. V. (2009). Research on treating neuropsychiatric symptoms of advanced dementia with non-pharmacological strategies, 1998-2008: a systematic literature review. *International Psychogeriatrics*, 21, 825-843.
- Ridder, H.M.O. (2003) Singing Dialogue. Music therapy with persons in advanced stages of dementia. A case study research design. Ph.d.-afhandling, AAU. www.mt-phd.aau.dk.
- Ridder, H.M.O. (2012). Forskning i musikterapi: Personer med Demens. *Dansk Musikterapi*, 9(1), 3-12.
- Ridder, H.M.O., Stige, B., Qvale, L. G., & Gold, C. (2013). Individual music therapy for agitation in dementia: an exploratory randomized controlled trial. *Ageing & mental health*, (ahead-of-print), 1-13.
- Spiro, N. (2010). EDITORIAL. Music and dementia: Observing effects and searching for underlying theories. *Ageing & Mental Health*, 14(8), 891-899.
- Ueda, T., Suzuki, Y., Sato, M., & Izumi, S. I. (2013). Effects of music therapy on behavioral and psychological symptoms of dementia: a systematic review and meta-analysis. *Ageing research reviews*. [Epub ahead of print]
- Vink, A. C., Zuidema, M., Boersma, F., Jonge, P., Zuidema, S. U., & Slaets, J. P. J. (2012). The effect of music therapy compared with general recreational activities in reducing agitation in people with dementia: a randomised controlled trial. *International journal of geriatric psychiatry*. [First]
- Wall, M. & Duffy, A. (2010). The effects of music therapy for older people with dementia. *British Journal of Nursing*, 19(2), 108-115.